

...het valsche om toch nog wandelen, en hooger geest niet door geestelijken.

...den Christus valse wijze aan Christus den dat men zeeuwig zalig-n moet niet een hooger

...tautas in zijn ars goed be-p letten, dat daardoor zoon- te standpunt

...en alleen een ten leven dat ook een moest gaan, geloof in

...de apostel trekt.

...en, dat geen

...u wierp zich niet en roer en dagen en totom, niet aar op aller- nederen aard.

...komijn, en

...it dan door op gebod" esteld.

...heid in elke rde, telkens it ditzelede aar insluipen, slechts ver- e zielen en loef af te

...den tegen- schtaardig- ravaat is, n eenzijdig het gevolg onthouding kringen die zijn, maar filosofische sten op zijn beproeven, drang moet verschijnsel onthouding oor het ge- heid in de

...en, dat hij er op ont- n niet dan het geloof, n zijn Hei- ding; dat een onge- geloovig arm wordt onthouding oor het ge- heid in de

...eds met-

...kele per- veren voor van Gods ping Jezus

...nderwerp n, opdat

...ing.

...naar des n, Joden, e looche- n Naam; e der ge- oor zich limaten Koniak

...te weten, dat men wel is, veracht en onderscheidt reeds tusschen de twee van onze elende, en wie zal zijn zonde en ellende waarlijk kennen, of hij moet zijn bijgelicht door het licht des Geestes.

Over zelfverwij, ontevredenheid over eigen toestand, en uitwendig berouw spreken we nu niet. We spreken van de eenige tegenstelling tusschen *dood* en *leven*, en van die tegenstelling in haar volstrekte beteekenis.

Wel geldt daarentegen in de vergadering der geloovigen" de tegenstelling van *bekeerd* of *onbekeerd*, Johannes de Dooper ontving het *leven* reeds in zijn moeders schoot; maar het kindeke Johannes in de weg was daarom *niet* bekeerd.

Het kan dus zijn, dat iemand de kiem des levens wel in de ziel draagt, maar dat hij nog niet tot *bekeering* kwam. En nu behoort het ongetwijfeld tot den Dienst des Woords om, als helpend middel in Gods hand, de bekeering der zielen tot doorbrenging te brengen. De bekeering toch gaat nooit anders toe, dan onder de instrumentele werking van het Woord, en de Dienst des Woords heeft hier alsoo een eigen taak en speciale roeping. De Dienst van het Woord doet het *niet alleen*. Het Woord werkt ook *buiten* den Dienst. Ook werkt de Heere geestelijk door innerlijke genade, en uitwendig door de broederen en door de omstandigheden des levens. Maar in elk geval is de Dienst des Woords hier een der aangewezen mid- delen, en een Dienaar die niet er op uit is, om het Woord waarlijk degen bekeerdend dienst bij de gedoopte leden der Kerk te laten verrichten, verlaat zijn roeping niet. De Dienaar is, het zij in heiligen zin verstaan, bij hen die in de geboorte staan, de geestelijke, de geroepene, de van God bestelde *accoucheur*.

Eerst zoo verstaat men dan ook, in wat zin er van *bekommerden* sprake kan zijn. Al zulke sprake toch is verietend voor de Gereformeerde belijdenis, zoo men onder *bekommerden* verstaat, personen, die niet meer geheel *dood* zijn, en toch nog niet geheel *leven*. Met rechte bekommernis kan niemand bekommern zijn, tenzij de genade des levens voorafging.

Maar wordt het in dien zin opgevat, erkent men dat wie echt en recht bekommern is, *reeds het leven ontving*, en dat het nu zijn pligt is, zich te *bekeeren*, dan is zeer zeker is *bekommern* zijn, een Schriftuurlijke aanduiding voor alle diegenen, bij wie de kennis der zonde doorbraak, en die voor de poorte, niet des levens, maar der bekeering staan, om die poorte, gesteund door den Dienst des Woords, in 's Heeren kracht door te gaan.

Dus geen sentimenteel hangen en ver- langen jaar in jaar uit. Een kind blijft geen week, en geen maand, en veel minder een jaar in de geboorte steken. Het uitkomen tot *bekeering* is een heroieke daad, die in Gods kracht op eenmaal doorgaat, en door- gaan moet. Maar ook bij die spanning en onder die worsteling is er een korte poos van *grijpen willen* en nog niet *gegripen hebben*, en de Dienst des Woords moet ook in zulk een zelftoestand indringen, er zich op in- richten, en toezien, dat het slap en ziek zijn voor zulk een geestelijk kranke geen zondige bekoring erlange.

Ook wij stemmen dus van harte toe, dat de Dienst des Woords (niet met de *dooden*, maar wel) met *bekeerd*, met nog *onbekeerd*, en met bekommenden, die in de geboorte zijn, te rekenen heeft. Alleen maar ge moogt er geen die *steken* van maken. Staten zijn er slechts twee. Niet *bekeerd* en *onbekeerd*, maar *dood* of *levend*. En de prediking kan niets ter zaligheid doen noch uitwerken, dan waar het *leven* in licht of ontkenning den *dood* reeds vervangt.

Maar *dood* moet dan ook als *dood* geno- men worden, en niet als *zelfdood*, of als *half levend*, of als *aan zichzelf* gevallen.

Dood is God en menschen lijdend. Dood is *onbekwaam* tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Dood is doof, geestelijk stekdoof, en buiten machte, om, bij ont- steuten van alle geestelijk oor, te verstaan.

Zulke *dood*de personen kunnen daarom, dank zij de algemeene genade, dan nog wel met zekere schoone gaven versierd zijn; ze kunnen uit sleur een historisch geloof heb- ben; ze kunnen door ideale geestelijke op- winding met zeker tijdgevoel zelfs in de spanning van Hebr. 6 komen; maar aan de zaak als zaak doet dit niets af. Wat *dood* is leeft niet, en aan wie nog wezenlijk dood is, kan de prediker niets doen.

Alleen wie *leven* heeft om te hooren, die hoort, *want de Geest tot de gemeente zegt*.

Al wat men daar beneden of daar be- jand leert, leidt rechtstreeks tot de Ar- miniaansche voorstelling van een *zonde- rding*, tot de *genade*; en reeds het enkele denkbeeld van zulk een *voorbereiding* druiacht lijflicht tegen de kern van onze Gereformeerde belijdenis in.

Uitertijde roeping begint eerst van dat punt af te werken, waar de *innerlijke* roe- ping haar ondervangt.

Ook wie *dood* is, kan wel geroerd, soms tot schreien toe bewogen worden, maar zaligmakend schuilt hierin niets.

Het blijft een reuke des doods ten doode. Het eenige wat men zeggen kan, is, dat van een geestelijk doofte zekere verstande- lijke kennis van de Openbaring en van de Waarheid is aan te brengen, niet in zijn zelf, maar in zijn geheugen. En dat dan later als hij ten leven komt, deze voorraad, deze schat van opgedane kennis, hem te stude- kan komen.

Evenzoo kan men staande houden, dat de Waarheid toch aan ongelooovigen moet gepredikt, opdat zij niet te verontschuldigden zouden zijn, want dat Christus ten val is of ter opstanding, ten oordeel of tot voordeel, ter verlichting van het zieleoof of ter verstokking van het hart. Maar dit alles verandert niets aan het feit, dat iemand die blind en doof geboren is, niet kan zien alvorens zijn oog geopend is, en niet kan hooren dan nadat zijn oor het Effatha heeft ondergaan.

Dit nu maakt dat de Dienst des Woords met deze *dooden* niet kan rekenen.

En zulke ook nog om deze andere reden, dat de Dienaar niet zekere beoordeelen kan wie *dood* is of reeds *leven* in zich draagt, en dat de *dooden* zelf niet weten, dat ze *dood* zijn. Om zijn eigen doof te kunnen luizen, moet men reeds geestelijk licht be- litten. Want of iemand al zegt: «Ik ben nu eenmaal doof, en wacht af, of de Heere mij komt grijpen ten leven», daaruit blijkt nog in het minst niet, dat hij wezenlijk de woorden begrijpt, die hij uitspreekt en meent wat hij zegt.

Te weten, dat men wel is, veracht en onderscheidt reeds tusschen de twee van onze elende, en wie zal zijn zonde en ellende waarlijk kennen, of hij moet zijn bijgelicht door het licht des Geestes.

Over zelfverwij, ontevredenheid over eigen toestand, en uitwendig berouw spreken we nu niet. We spreken van de eenige tegenstelling tusschen *dood* en *leven*, en van die tegenstelling in haar volstrekte beteekenis.

Wel geldt daarentegen in de vergadering der geloovigen" de tegenstelling van *bekeerd* of *onbekeerd*, Johannes de Dooper ontving het *leven* reeds in zijn moeders schoot; maar het kindeke Johannes in de weg was daarom *niet* bekeerd.

Het kan dus zijn, dat iemand de kiem des levens wel in de ziel draagt, maar dat hij nog niet tot *bekeering* kwam. En nu behoort het ongetwijfeld tot den Dienst des Woords om, als helpend middel in Gods hand, de bekeering der zielen tot doorbrenging te brengen. De bekeering toch gaat nooit anders toe, dan onder de instrumentele werking van het Woord, en de Dienst des Woords heeft hier alsoo een eigen taak en speciale roeping. De Dienst van het Woord doet het *niet alleen*. Het Woord werkt ook *buiten* den Dienst. Ook werkt de Heere geestelijk door innerlijke genade, en uitwendig door de broederen en door de omstandigheden des levens. Maar in elk geval is de Dienst des Woords hier een der aangewezen mid- delen, en een Dienaar die niet er op uit is, om het Woord waarlijk degen bekeerdend dienst bij de gedoopte leden der Kerk te laten verrichten, verlaat zijn roeping niet. De Dienaar is, het zij in heiligen zin verstaan, bij hen die in de geboorte staan, de geestelijke, de geroepene, de van God bestelde *accoucheur*.

Eerst zoo verstaat men dan ook, in wat zin er van *bekommerden* sprake kan zijn. Al zulke sprake toch is verietend voor de Gereformeerde belijdenis, zoo men onder *bekommerden* verstaat, personen, die niet meer geheel *dood* zijn, en toch nog niet geheel *leven*. Met rechte bekommernis kan niemand bekommern zijn, tenzij de genade des levens voorafging.

Maar wordt het in dien zin opgevat, erkent men dat wie echt en recht bekommern is, *reeds het leven ontving*, en dat het nu zijn pligt is, zich te *bekeeren*, dan is zeer zeker is *bekommern* zijn, een Schriftuurlijke aanduiding voor alle diegenen, bij wie de kennis der zonde doorbraak, en die voor de poorte, niet des levens, maar der bekeering staan, om die poorte, gesteund door den Dienst des Woords, in 's Heeren kracht door te gaan.

Dus geen sentimenteel hangen en ver- langen jaar in jaar uit. Een kind blijft geen week, en geen maand, en veel minder een jaar in de geboorte steken. Het uitkomen tot *bekeering* is een heroieke daad, die in Gods kracht op eenmaal doorgaat, en door- gaan moet. Maar ook bij die spanning en onder die worsteling is er een korte poos van *grijpen willen* en nog niet *gegripen hebben*, en de Dienst des Woords moet ook in zulk een zelftoestand indringen, er zich op in- richten, en toezien, dat het slap en ziek zijn voor zulk een geestelijk kranke geen zondige bekoring erlange.

Ook wij stemmen dus van harte toe, dat de Dienst des Woords (niet met de *dooden*, maar wel) met *bekeerd*, met nog *onbekeerd*, en met bekommenden, die in de geboorte zijn, te rekenen heeft. Alleen maar ge moogt er geen die *steken* van maken. Staten zijn er slechts twee. Niet *bekeerd* en *onbekeerd*, maar *dood* of *levend*. En de prediking kan niets ter zaligheid doen noch uitwerken, dan waar het *leven* in licht of ontkenning den *dood* reeds vervangt.

Maar *dood* moet dan ook als *dood* geno- men worden, en niet als *zelfdood*, of als *half levend*, of als *aan zichzelf* gevallen.

Dood is God en menschen lijdend. Dood is *onbekwaam* tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Dood is doof, geestelijk stekdoof, en buiten machte, om, bij ont- steuten van alle geestelijk oor, te verstaan.

Zulke *dood*de personen kunnen daarom, dank zij de algemeene genade, dan nog wel met zekere schoone gaven versierd zijn; ze kunnen uit sleur een historisch geloof heb- ben; ze kunnen door ideale geestelijke op- winding met zeker tijdgevoel zelfs in de spanning van Hebr. 6 komen; maar aan de zaak als zaak doet dit niets af. Wat *dood* is leeft niet, en aan wie nog wezenlijk dood is, kan de prediker niets doen.

Alleen wie *leven* heeft om te hooren, die hoort, *want de Geest tot de gemeente zegt*.

Al wat men daar beneden of daar be- jand leert, leidt rechtstreeks tot de Ar- miniaansche voorstelling van een *zonde- rding*, tot de *genade*; en reeds het enkele denkbeeld van zulk een *voorbereiding* druiacht lijflicht tegen de kern van onze Gereformeerde belijdenis in.

Uitertijde roeping begint eerst van dat punt af te werken, waar de *innerlijke* roe- ping haar ondervangt.

Ook wie *dood* is, kan wel geroerd, soms tot schreien toe bewogen worden, maar zaligmakend schuilt hierin niets.

Het blijft een reuke des doods ten doode. Het eenige wat men zeggen kan, is, dat van een geestelijk doofte zekere verstande- lijke kennis van de Openbaring en van de Waarheid is aan te brengen, niet in zijn zelf, maar in zijn geheugen. En dat dan later als hij ten leven komt, deze voorraad, deze schat van opgedane kennis, hem te stude- kan komen.

Evenzoo kan men staande houden, dat de Waarheid toch aan ongelooovigen moet gepredikt, opdat zij niet te verontschuldigden zouden zijn, want dat Christus ten val is of ter opstanding, ten oordeel of tot voordeel, ter verlichting van het zieleoof of ter verstokking van het hart. Maar dit alles verandert niets aan het feit, dat iemand die blind en doof geboren is, niet kan zien alvorens zijn oog geopend is, en niet kan hooren dan nadat zijn oor het Effatha heeft ondergaan.

Dit nu maakt dat de Dienst des Woords met deze *dooden* niet kan rekenen.

En zulke ook nog om deze andere reden, dat de Dienaar niet zekere beoordeelen kan wie *dood* is of reeds *leven* in zich draagt, en dat de *dooden* zelf niet weten, dat ze *dood* zijn. Om zijn eigen doof te kunnen luizen, moet men reeds geestelijk licht be- litten. Want of iemand al zegt: «Ik ben nu eenmaal doof, en wacht af, of de Heere mij komt grijpen ten leven», daaruit blijkt nog in het minst niet, dat hij wezenlijk de woorden begrijpt, die hij uitspreekt en meent wat hij zegt.

Te weten, dat men wel is, veracht en onderscheidt reeds tusschen de twee van onze elende, en wie zal zijn zonde en ellende waarlijk kennen, of hij moet zijn bijgelicht door het licht des Geestes.

Over zelfverwij, ontevredenheid over eigen toestand, en uitwendig berouw spreken we nu niet. We spreken van de eenige tegenstelling tusschen *dood* en *leven*, en van die tegenstelling in haar volstrekte beteekenis.

Wel geldt daarentegen in de vergadering der geloovigen" de tegenstelling van *bekeerd* of *onbekeerd*, Johannes de Dooper ontving het *leven* reeds in zijn moeders schoot; maar het kindeke Johannes in de weg was daarom *niet* bekeerd.

Het kan dus zijn, dat iemand de kiem des levens wel in de ziel draagt, maar dat hij nog niet tot *bekeering* kwam. En nu behoort het ongetwijfeld tot den Dienst des Woords om, als helpend middel in Gods hand, de bekeering der zielen tot doorbrenging te brengen. De bekeering toch gaat nooit anders toe, dan onder de instrumentele werking van het Woord, en de Dienst des Woords heeft hier alsoo een eigen taak en speciale roeping. De Dienst van het Woord doet het *niet alleen*. Het Woord werkt ook *buiten* den Dienst. Ook werkt de Heere geestelijk door innerlijke genade, en uitwendig door de broederen en door de omstandigheden des levens. Maar in elk geval is de Dienst des Woords hier een der aangewezen mid- delen, en een Dienaar die niet er op uit is, om het Woord waarlijk degen bekeerdend dienst bij de gedoopte leden der Kerk te laten verrichten, verlaat zijn roeping niet. De Dienaar is, het zij in heiligen zin verstaan, bij hen die in de geboorte staan, de geestelijke, de geroepene, de van God bestelde *accoucheur*.

Eerst zoo verstaat men dan ook, in wat zin er van *bekommerden* sprake kan zijn. Al zulke sprake toch is verietend voor de Gereformeerde belijdenis, zoo men onder *bekommerden* verstaat, personen, die niet meer geheel *dood* zijn, en toch nog niet geheel *leven*. Met rechte bekommernis kan niemand bekommern zijn, tenzij de genade des levens voorafging.

Maar wordt het in dien zin opgevat, erkent men dat wie echt en recht bekommern is, *reeds het leven ontving*, en dat het nu zijn pligt is, zich te *bekeeren*, dan is zeer zeker is *bekommern* zijn, een Schriftuurlijke aanduiding voor alle diegenen, bij wie de kennis der zonde doorbraak, en die voor de poorte, niet des levens, maar der bekeering staan, om die poorte, gesteund door den Dienst des Woords, in 's Heeren kracht door te gaan.

Dus geen sentimenteel hangen en ver- langen jaar in jaar uit. Een kind blijft geen week, en geen maand, en veel minder een jaar in de geboorte steken. Het uitkomen tot *bekeering* is een heroieke daad, die in Gods kracht op eenmaal doorgaat, en door- gaan moet. Maar ook bij die spanning en onder die worsteling is er een korte poos van *grijpen willen* en nog niet *gegripen hebben*, en de Dienst des Woords moet ook in zulk een zelftoestand indringen, er zich op in- richten, en toezien, dat het slap en ziek zijn voor zulk een geestelijk kranke geen zondige bekoring erlange.

Ook wij stemmen dus van harte toe, dat de Dienst des Woords (niet met de *dooden*, maar wel) met *bekeerd*, met nog *onbekeerd*, en met bekommenden, die in de geboorte zijn, te rekenen heeft. Alleen maar ge moogt er geen die *steken* van maken. Staten zijn er slechts twee. Niet *bekeerd* en *onbekeerd*, maar *dood* of *levend*. En de prediking kan niets ter zaligheid doen noch uitwerken, dan waar het *leven* in licht of ontkenning den *dood* reeds vervangt.

Maar *dood* moet dan ook als *dood* geno- men worden, en niet als *zelfdood*, of als *half levend*, of als *aan zichzelf* gevallen.

Dood is God en menschen lijdend. Dood is *onbekwaam* tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Dood is doof, geestelijk stekdoof, en buiten machte, om, bij ont- steuten van alle geestelijk oor, te verstaan.

Zulke *dood*de personen kunnen daarom, dank zij de algemeene genade, dan nog wel met zekere schoone gaven versierd zijn; ze kunnen uit sleur een historisch geloof heb- ben; ze kunnen door ideale geestelijke op- winding met zeker tijdgevoel zelfs in de spanning van Hebr. 6 komen; maar aan de zaak als zaak doet dit niets af. Wat *dood* is leeft niet, en aan wie nog wezenlijk dood is, kan de prediker niets doen.

Alleen wie *leven* heeft om te hooren, die hoort, *want de Geest tot de gemeente zegt*.

Al wat men daar beneden of daar be- jand leert, leidt rechtstreeks tot de Ar- miniaansche voorstelling van een *zonde- rding*, tot de *genade*; en reeds het enkele denkbeeld van zulk een *voorbereiding* druiacht lijflicht tegen de kern van onze Gereformeerde belijdenis in.

Uitertijde roeping begint eerst van dat punt af te werken, waar de *innerlijke* roe- ping haar ondervangt.

Ook wie *dood* is, kan wel geroerd, soms tot schreien toe bewogen worden, maar zaligmakend schuilt hierin niets.

Het blijft een reuke des doods ten doode. Het eenige wat men zeggen kan, is, dat van een geestelijk doofte zekere verstande- lijke kennis van de Openbaring en van de Waarheid is aan te brengen, niet in zijn zelf, maar in zijn geheugen. En dat dan later als hij ten leven komt, deze voorraad, deze schat van opgedane kennis, hem te stude- kan komen.

Te weten, dat men wel is, veracht en onderscheidt reeds tusschen de twee van onze elende, en wie zal zijn zonde en ellende waarlijk kennen, of hij moet zijn bijgelicht door het licht des Geestes.

Over zelfverwij, ontevredenheid over eigen toestand, en uitwendig berouw spreken we nu niet. We spreken van de eenige tegenstelling tusschen *dood* en *leven*, en van die tegenstelling in haar volstrekte beteekenis.

Wel geldt daarentegen in de vergadering der geloovigen" de tegenstelling van *bekeerd* of *onbekeerd*, Johannes de Dooper ontving het *leven* reeds in zijn moeders schoot; maar het kindeke Johannes in de weg was daarom *niet* bekeerd.

Het kan dus zijn, dat iemand de kiem des levens wel in de ziel draagt, maar dat hij nog niet tot *bekeering* kwam. En nu behoort het ongetwijfeld tot den Dienst des Woords om, als helpend middel in Gods hand, de bekeering der zielen tot doorbrenging te brengen. De bekeering toch gaat nooit anders toe, dan onder de instrumentele werking van het Woord, en de Dienst des Woords heeft hier alsoo een eigen taak en speciale roeping. De Dienst van het Woord doet het *niet alleen*. Het Woord werkt ook *buiten* den Dienst. Ook werkt de Heere geestelijk door innerlijke genade, en uitwendig door de broederen en door de omstandigheden des levens. Maar in elk geval is de Dienst des Woords hier een der aangewezen mid- delen, en een Dienaar die niet er op uit is, om het Woord waarlijk degen bekeerdend dienst bij de gedoopte leden der Kerk te laten verrichten, verlaat zijn roeping niet. De Dienaar is, het zij in heiligen zin verstaan, bij hen die in de geboorte staan, de geestelijke, de geroepene, de van God bestelde *accoucheur*.

Eerst zoo verstaat men dan ook, in wat zin er van *bekommerden* sprake kan zijn. Al zulke sprake toch is verietend voor de Gereformeerde belijdenis, zoo men onder *bekommerden* verstaat, personen, die niet meer geheel *dood* zijn, en toch nog niet geheel *leven*. Met rechte bekommernis kan niemand bekommern zijn, tenzij de genade des levens voorafging.

Maar wordt het in dien zin opgevat, erkent men dat wie echt en recht bekommern is, *reeds het leven ontving*, en dat het nu zijn pligt is, zich te *bekeeren*, dan is zeer zeker is *bekommern* zijn, een Schriftuurlijke aanduiding voor alle diegenen, bij wie de kennis der zonde doorbraak, en die voor de poorte, niet des levens, maar der bekeering staan, om die poorte, gesteund door den Dienst des Woords, in 's Heeren kracht door te gaan.

Dus geen sentimenteel hangen en ver- langen jaar in jaar uit. Een kind blijft geen week, en geen maand, en veel minder een jaar in de geboorte steken. Het uitkomen tot *bekeering* is een heroieke daad, die in Gods kracht op eenmaal doorgaat, en door- gaan moet. Maar ook bij die spanning en onder die worsteling is er een korte poos van *grijpen willen* en nog niet *gegripen hebben*, en de Dienst des Woords moet ook in zulk een zelftoestand indringen, er zich op in- richten, en toezien, dat het slap en ziek zijn voor zulk een geestelijk kranke geen zondige bekoring erlange.

Ook wij stemmen dus van harte toe, dat de Dienst des Woords (niet met de *dooden*, maar wel) met *bekeerd*, met nog *onbekeerd*, en met bekommenden, die in de geboorte zijn, te rekenen heeft. Alleen maar ge moogt er geen die *steken* van maken. Staten zijn er slechts twee. Niet *bekeerd* en *onbekeerd*, maar *dood* of *levend*. En de prediking kan niets ter zaligheid doen noch uitwerken, dan waar het *leven* in licht of ontkenning den *dood* reeds vervangt.

Maar *dood* moet dan ook als *dood* geno- men worden, en niet als *zelfdood*, of als *half levend*, of als *aan zichzelf* gevallen.

Dood is God en menschen lijdend. Dood is *onbekwaam* tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Dood is doof, geestelijk stekdoof, en buiten machte, om, bij ont- steuten van alle geestelijk oor, te verstaan.

Zulke *dood*de personen kunnen daarom, dank zij de algemeene genade, dan nog wel met zekere schoone gaven versierd zijn; ze kunnen uit sleur een historisch geloof heb- ben; ze kunnen door ideale geestelijke op- winding met zeker tijdgevoel zelfs in de spanning van Hebr. 6 komen; maar aan de zaak als zaak doet dit niets af. Wat *dood* is leeft niet, en aan wie nog wezenlijk dood is, kan de prediker niets doen.

Alleen wie *leven* heeft om te hooren, die hoort, *want de Geest tot de gemeente zegt*.

Al wat men daar beneden of daar be- jand leert, leidt rechtstreeks tot de Ar- miniaansche voorstelling van een *zonde- rding*, tot de *genade*; en reeds het enkele denkbeeld van zulk een *voorbereiding* druiacht lijflicht tegen de kern van onze Gereformeerde belijdenis in.

Uitertijde roeping begint eerst van dat punt af te werken, waar de *innerlijke* roe- ping haar ondervangt.

Ook wie *dood* is, kan wel geroerd, soms tot schreien toe bewogen worden, maar zaligmakend schuilt hierin niets.

Het blijft een reuke des doods ten doode. Het eenige wat men zeggen kan, is, dat van een geestelijk doofte zekere verstande- lijke kennis van de Openbaring en van de Waarheid is aan te brengen, niet in zijn zelf, maar in zijn geheugen. En dat dan later als hij ten leven komt, deze voorraad, deze schat van opgedane kennis, hem te stude- kan komen.

Evenzoo kan men staande houden, dat de Waarheid toch aan ongelooovigen moet gepredikt, opdat zij niet te verontschuldigden zouden zijn, want dat Christus ten val is of ter opstanding, ten oordeel of tot voordeel, ter verlichting van het zieleoof of ter verstokking van het hart. Maar dit alles verandert niets aan het feit, dat iemand die blind en doof geboren is, niet kan zien alvorens zijn oog geopend is, en niet kan hooren dan nadat zijn oor het Effatha heeft ondergaan.

Dit nu maakt dat de Dienst des Woords met deze *dooden* niet kan rekenen.

En zulke ook nog om deze andere reden, dat de Dienaar niet zekere beoordeelen kan wie *dood* is of reeds *leven* in zich draagt, en dat de *dooden* zelf niet weten, dat ze *dood* zijn. Om zijn eigen doof te kunnen luizen, moet men reeds geestelijk licht be- litten. Want of iemand al zegt: «Ik ben nu eenmaal doof, en wacht af, of de Heere mij komt grijpen ten leven», daaruit blijkt nog in het minst niet, dat hij wezenlijk de woorden begrijpt, die hij uitspreekt en meent wat hij zegt.

Te weten, dat men wel is, veracht en onderscheidt reeds tusschen de twee van onze elende, en wie zal zijn zonde en ellende waarlijk kennen, of hij moet zijn bijgelicht door het licht des Geestes.

Over zelfverwij, ontevredenheid over eigen toestand, en uitwendig berouw spreken we nu niet. We spreken van de eenige tegenstelling tusschen *dood* en *leven*, en van die tegenstelling in haar volstrekte beteekenis.

Wel geldt daarentegen in de vergadering der geloovigen" de tegenstelling van *bekeerd* of *onbekeerd*, Johannes de Dooper ontving het *leven* reeds in zijn moeders schoot; maar het kindeke Johannes in de weg was daarom *niet* bekeerd.

Het kan dus zijn, dat iemand de kiem des levens wel in de ziel draagt, maar dat hij nog niet tot *bekeering* kwam. En nu behoort het ongetwijfeld tot den Dienst des Woords om, als helpend middel in Gods hand, de bekeering der zielen tot doorbrenging te brengen. De bekeering toch gaat nooit anders toe, dan onder de instrumentele werking van het Woord, en de Dienst des Woords heeft hier alsoo een eigen taak en speciale roeping. De Dienst van het Woord doet het *niet alleen*. Het Woord werkt ook *buiten* den Dienst. Ook werkt de Heere geestelijk door innerlijke genade, en uitwendig door de broederen en door de omstandigheden des levens. Maar in elk geval is de Dienst des Woords hier een der aangewezen mid- delen, en een Dienaar die niet er op uit is, om het Woord waarlijk degen bekeerdend dienst bij de gedoopte leden der Kerk te laten verrichten, verlaat zijn roeping niet. De Dienaar is, het zij in heiligen zin verstaan, bij hen die in de geboorte staan, de geestelijke, de geroepene, de van God bestelde *accoucheur*.

Eerst zoo verstaat men dan ook, in wat zin er van *bekommerden* sprake kan zijn. Al zulke sprake toch is verietend voor de Gereformeerde belijdenis, zoo men onder *bekommerden* verstaat, personen, die niet meer geheel *dood* zijn, en toch nog niet geheel *leven*. Met rechte bekommernis kan niemand bekommern zijn, tenzij de genade des levens voorafging.

Maar wordt het in dien zin opgevat, erkent men dat wie echt en recht bekommern is, *reeds het leven ontving*, en dat het nu zijn pligt is, zich te *bekeeren*, dan is zeer zeker is *bekommern* zijn, een Schriftuurlijke aanduiding voor alle diegenen, bij wie de kennis der zonde doorbraak, en die voor de poorte, niet des levens, maar der bekeering staan, om die poorte, gesteund door den Dienst des Woords, in 's Heeren kracht door te gaan.

Dus geen sentimenteel hangen en ver- langen jaar in jaar uit. Een kind blijft geen week, en geen maand, en veel minder een jaar in de geboorte steken. Het uitkomen tot *bekeering* is een heroieke daad, die in Gods kracht op eenmaal doorgaat, en door- gaan moet. Maar ook bij die spanning en onder die worsteling is er een korte poos van *grijpen willen* en nog niet *gegripen hebben*, en de Dienst des Woords moet ook in zulk een zelftoestand indringen, er zich op in- richten, en toezien, dat het slap en ziek zijn voor zulk een geestelijk kranke geen zondige bekoring erlange.

Ook wij stemmen dus van harte toe, dat de Dienst des Woords (niet met de *dooden*, maar wel) met *bekeerd*, met nog *onbekeerd*, en met bekommenden, die in de geboorte zijn, te rekenen heeft. Alleen maar ge moogt er geen die *steken* van maken. Staten zijn er slechts twee. Niet *bekeerd* en *onbekeerd*, maar *dood* of *levend*. En de prediking kan niets ter zaligheid doen noch uitwerken, dan waar het *leven* in licht of ontkenning den *dood* reeds vervangt.

Maar *dood* moet dan ook als *dood* geno- men worden, en niet als *zelfdood*, of als *half levend*, of als *aan zichzelf* gevallen.

Dood is God en menschen lijdend. Dood is *onbekwaam* tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Dood is doof, geestelijk stekdoof, en buiten machte, om, bij ont- steuten van alle geestelijk oor, te verstaan.

Zulke *dood*de personen kunnen daarom, dank zij de algemeene genade, dan nog wel met zekere schoone gaven versierd zijn; ze kunnen uit sleur een historisch geloof heb- ben; ze kunnen door ideale geestelijke op- winding met zeker tijdgevoel zelfs in de spanning van Hebr. 6 komen; maar aan de zaak als zaak doet dit

GENERALE SYNODE

DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND TE MIDDELBURG.

Volgens opdracht der Generale Synode in het jaar 1893 te Dordrecht gehouden, brengen de Geref. kerken te Middeldburg A, B, C, ter kennis aan de Geref. kerken in Nederland, dat de e. k. Generale Synode D. V. zal gehouden worden op

DINSDAG 11 AUGUSTUS
en volgende dagen,

terwijl nadere aanwijzingen later zullen worden bekend gemaakt. Omdat het Agendum tijdig verzonden kan worden, verzoeken zij van de Scribae der a. s. Provinciale Synoden

vóór Zondag 14 Juni

aan het adres van den laatstonderteekende opgave van namen en woonplaatsen der afgevaardigden hunner Synode en van de door haar ter behandeling voorgestelde punten, met alle andere stukken, die tijdens de Synode ter tafel dienen te zijn, en tevens van de Deputaten der laatstgehoudene Generale Synode toezending van de Rapporten en opgave van de namen der Rapporteurs.

Namen der Kerkeraden,

A. LITTOOIJ,

W. H. OOSTEN,

J. D. N. D. VELDEN.

P. S. De Kerkeraden verzooeken andere bladen, dit wel te willen overnemen.

Buitenland.

Engeland. Het oordeel van een Engelsman over de Transvaalse toestanden.

Het is inderdaad verheffend op te merken, hoe men in Christelijke kringen in Engeland toont aan de Transvalers recht te kunnen laten wederstaan, en dat niettegenstaande de nationale trots zich moet gekrenkt gevoelen, nu ten tweeden male Engelsen zulk een gevoelige les van de Transvalers ontvingen.

Het Christelijk Engeland zegt: «de grootste ramp zou geweest zijn, indien Dr. Jameson's aanslag ware gelukt. Niet weinig is men ook in Christelijke kringen verontwaardigd over het gedicht van den pas beneoemde «poet Laureate» Austin, die in smakelooze verzen de schanddaad van Jameson zocht te verheerlijken en wel in dezez voege:

«Wanneer menschen van ons eigen bloed om bidden, om onze maagchep ter hulpe te smellen, zal de Hemel ons niet afhouden van de redding, welke zij een roof noemen.»

Nu heeft de Engelse regering het onbeschaamd optreden van Jameson veroordeeld: zal nu ook de hofpoet verhoedend, misschien wel afgezet worden?

Eigenaardig is het te vernemen, hoe de Engelse Christelijke pers over het kerkelijk en godsdienstig leven der Transvaalse boeren oordeelt. Op den voorgond plaatst men — wij laten het betoog in een Engelsch blad — dat de boeren kinderen zijn van de reformatie, zoowel van Franschen als van Nederlanderschen oorsprong. Dat er onder de boeren velen van Hugonooten afstammen, blijkt uit de namen van Rousseau, de Villiers, le Roux, Joubert, Celliers enz. Het presbyteriaansche is in het kerkelijk leven der Transvalers zuiver bewaard gebleven, en er is een gedurige strijd tegen alle vormen, waaronder zonde en ongerechtigheid zich in het aangroeiende en voorspoedige land voordoen. Het getrouwe leven der Transvalers is zeer primitief en in vele opzichten zijn de gewoonten van hun leven in hun eenvoudige leemen hutten niet ver van boven die van de zwarte boeren. (Natuurlijk kan men de godsdienstige overtuiging der Transvalers niet waardeeren, als men de «modern thought» is toegedaan. Daarom spreekt het blad er van, dat het godsdienstig geloof der Transvalers is overdekt met een dikke laag van bijgeloof, terwijl hun godsdienstige denkbeelden voor zeer onvolmaakt worden uitgekeken. Zij zijn inderdaad kinderen der natuur... van de natuur in haar strengste vormen.

Men meent dit te moeten verklaren uit hun leven in het open veld — uit hun strijd met de krachten der natuur. De koude, strenge leeringen van het Hyper-Calvinisme, hebben een eigenaardige bekoring voor de boeren, en voor alle dingen hebben zij er behagen in te lezen van het oordeel Gods en van de vaardigheid des Heeren om kwaadaardigen te straffen. Zij zijn opgevoed in een zeer strenge school, en de beauidheden en angsten die hunne vaderen doorstonden, staan hun levendig voor den geest.

Met dat al verklaart men den Transvaalschen boer voor «godsdienstig», hij houdt den Sabbath, hij onderhoudt elke andere ordening Gods, en is een vlijtig en geest lezer van zijn Hollandschen Bijbel en van zijn Psalmboek. De wijze, waarop de boeren in het Hervormde genootschap kerk houden, wordt «werkelijk» genoemd en voor menigeen eene «beproeving».

Weinige leeraars van de Hervormde kerk (een tak van de Staatskerk in Nederland) preken uit het hoofd. In den regel lezen zij hunne predikanten en somtijds ook hunne gebeden. De leeraars worden door de leden der kerk in hooge eere gehouden, en dit niet alleen door de leden der kerk welke zij dienen, maar ook door hen, die tot andere Kerkformatie behooren, als de Gereformeerde kerk, of de United Church van de Kaapkolonie, en de Dopperkerk; waarvan president Kruger een getrouw lid is.

Over het algemeen zijn de boeren voorbeeldig getrouw in het vervullen van de plichten van hun godsdienst. De predikant bezoekt tweemaal in het jaar met een ouderling de leden der gemeente onmiddellijk voor het Avondmaal. Ook ziet men zeer goed toe, wie men tot het Avondmaal toelaat. Het jonge volk ontvangt jaren achtereen Catechetisch onderwijs. Het vervien van het Avondmaal wordt veertien dagen te voren aangekondigd, en in den loop, en op den Zondag voor het Avondmaal houdt men eene voorbereiding, waarbij aan het einde de mannen die voornemens zijn tot het Avondmaal te komen, op te vragen die hun gedaan worden hebben te antwoorden, nl. of zij met hun gansche hart volharden in de leer die zij beïlden, of zij een Christelijk leven wenschen te leiden en of zij zich aan de kerkelijke tucht wenschen te onderwerpen. Allen, die leden van de Gereformeerde kerk wenschen te worden, worden regelmatig onderwezen in de Christelijke geloofsleer volgens de Nederlandsche Geloofsbelijdenis en den Heidelbergchen Catechismus, en ook in de Bijbelsche historie, alsmede in den oorsprong en de voortgang der reformatie van de Christelijke kerk. Na een dergelijk onderzoek ondergaan ze tevens, worden zij, wanneer aan de eischen voldaan werd, plechtig in het openbaar toegelaten tot bevestiging.

Voorts beschrijft het Engelsche blad hoe de Transvaalse boer zeer geest is in het houden van des Heeren Avondmaal. Als die tijd aanbreekt, worden alle andere zaken op den achtergrond gedrongen. Men moet een groote voorraad vergaderen voor de dikwerf lange reis, en daarbij behooren maatregelen genomen te worden voor het bestier der boerderij in de afwezigheid van het grootste deel van het gezin. Eindelijk is de dag van het vertrek aangebroken en de landelijke wagen zonder veeren wordt met 10 à 12 juk ossen gespannen, om de geheele huishouding in staat te stellen de kerk en het nachtmaal bij te wonen, al is men er 50, 80 ja 100 mijlen van verwijderd. De boer doet dan in zijne kleeding denken aan de Kwakers in Engeland: zijn kleeding is, evenmin als zijn theologie, medegegaan met den intellectuelen vooruitgang dier eeuw.

Daarna gaat het blad de Transvalers voorstellen als menschen, die de hartstocht voor waarheid en menscheijkheid niet kennen. En waarom wordt die beschuldiging georgd? Omdat zij vasthouden aan den Bijbel als Gods Woord, en van de moderne critiek niets willen weten. En wat de hartstocht voor menscheijkheid aangaat, al weten wij zeer wel, dat de houding der boeren tegenover de «natuurellen» te wenschen overlaat, een Engelschman moet zich schamen iets dergelijks te zeggen. De schaatmelooze politiek, die Engeland dreef tegenover de Transvaal, de gruwelen, die de «Chartered Company» bedreef tegen de Kaifera, moesten de Engelsen doen zwijgen over het gebrek aan humaniteit bij de Transvaalse boeren.

Wanneer de gezinnen in ossenwagens bij de kerk gekomen zijn, worden er tenten opgeslagen, waarin zij dan eenige dagen vertoeven. Zulk een kerkgebouw, omringd door vele tenten, moet een eigenaardig gezicht opleveren.

Voorts deelt de Engelsche schrijver mede, dat geen Avondmaal gehouden wordt, dan nadat de kerkeraad is vergaderd geweest om te onderzoeken, of de leden der gemeente tot 't Heeren disch mogen worden toegelaten. Verder wordt er nog gewag gemaakt van de wijze, waarop het Avondmaal gehouden wordt, hetgeen wij zeer wel met stilzwijgen kunnen voorbijgaan, omdat juist dezelfde vorm gevolgd wordt als bij ons.

De leeringen van de Hervormde kerk worden door de andere takken der Nederlandsche Gereformeerde kerk voor eenigszins onrechtvaardig gehouden, en vele van hare leeraars en van hare leden hebben het Arianisme of het semi-Arianisme aangenomen. Daarom is de toekomst dier kerk niet helder.

Wij laten het hierbij, na er op te hebben gewezen, dat hetgeen de Engelsen, ook de Engelse Christenen, niet in de Transvalers kunnen dragen, wij juist houden voor de bron van hun kracht.

Frankrijk. Plan voor een nieuw s.g. parlement van godsdiensten.

Het parlement van godsdiensten dat in Chicago in 1893 gehouden is, wil men in 1900 herhalen, wanneer er eene wereldtentoonstelling te Parijs gehouden zal worden. Een zekere abt Charbonnel wil zich voor de zaak spannen en heeft zich daarom tot verschillende personen met eene circulaire gewend. In de *Revue bleue* heeft genoemde abt enige antwoorden geplaatst, die hij op zijne circulaire kreeg. De heer Jules Simon vreest, dat men in het parlement zal gaan redetwisten over leerstukken. De heer Vogue is van oordeel, dat men zich vooral over de zaak niet kan uit spreken. Daarentegen is de heer Max Leclerc zeer met het plan ingenomen, dat hij meent, dat het parlement den broederband tusschen de menschen nauwer zal aanhalen, en in staat zal zijn, om vele vooroordelen te doen wijken.

Een brief van den hoogleraar Sabatier, deken der protestantsche theologische faculteit, bevat eene instemming met het denkbeeld, terwijl ook de opperrabijn, de heer Zadoc Kahn, er zijn zegel aan hecht.

Ook onder zijn Roomsche geloofsgenooten ontbreekt het pater Charbonnel niet aan toejuiching. Zelfs toont de abt Lemire, lid van de kamer van afgevaardigden, dat hij met het denkbeeld zeer ingenomen is. De bekende pater Didon is wel voor een parlement van godsdiensten, maar hij voorziet groote moeilijkheden. Integendeel verklaarde de kardinaal Meignan, aartsbischop van Tours, op eene befefde manier, dat hetgeen te Chicago gelukt is, te Parijs zou mislukken. Zoo denkt er ook de bisschop van Angers, Mathieu over, die zich volgendewijze over het parlement uitlaat: De Franschen zijn onvatbaar voor het oprechte liberalisme en voor den ernst waardoor alleen het succes kan verzekerd worden van eene poging, die even nieuw als verdacht is aan zoovele achtbare personen.

Tot onzen spijt bemerken wij niet, dat men in Gereformeerde kringen zich tegen het plan van den pater principieel verzet.

Eigenaardig is het, dat men het parlement van godsdiensten als aanhangsel van de wereldtentoonstellingen maken wil. Die tentoonstellingen zijn in den grond niets anders dan kermissen op groote schaal. Ook gelooven wij, dat, wanneer men in 1900 zulk een parlement ziet aasmaken, men eene repetitie te wachten heeft, van wat te Chicago reeds werd opgedischt. Waarschijnlijk zullen te Parijs ongeveer dezelfde menschen spreken als die te Chicago het woord voerden.

WINCKEL.

Voer Kinderen.

EEN REIS IN DE MIDDELEEUWEN.

XIV.

NOG GEEN RUCY.

«Als iemand verre reizen doet,

Dan kan hij wat verhalen.»

Zoo zegt het liedje, en had het voor 6 eeuwen al bestaan, dan ware 't zeker toegepast op de Polo's, nu zij eindelijk naar hun vaderland voor goede terugkeerden.

Te Giana hadden ze indertijd het eerst den grond van Azië betreden. Te Trapeunt seiden ze, na vele jaren, dit werelddeel weder vaard. De heeren en de terugreis allen strekten zich zeker uit over een 50.000 mijlen (kilometers) en dat in die tijden! Maar daarbij moesten dan nog gerekend worden de vele groote reizen, die zoolks wagen, Marco Polo op last van Koebal-khan ondernam, tijdens de zeventien jaar, die onze Venetiaan in Azië doorbracht. Telt men al die reizen te water en te land er bij, dan komen we zeker tot zeer ver over de honderdduizend mijl. En daar de reis meest door nog vrij onbekende landen ging, hadden de Polo's gewis later heel wat te vertellen.

Toen dan ook de Polo's, heel wat ouder dan toen zij heengingen, veranderd ook, maar nog gezond en wel, in Venetië terugkeerden, liep alles uit om hen te zien en te spreken. Vrienden

den en bekenden stroomden van alle zijden toe, om zich te overtuigen, dat werkelijk de Polo's na rooovel jaren en uit zulke verre landen, veilig waren wedergekeerd en wezenlijk in levenden lijve weer in Venetië rondvoeren. (Want men bereikt daar elkander veelal per gondel, getegd schuit.)

Natuurlijk moesten al de vrienden op de hoogte gesteld worden van 't geen de reizigers gezien en beleefd hadden. Met open ooren zaten allen te luisteren, maar menigeen haalde nu en dan de schouders op en dacht: Ze vergrooten het zeker een beetje of weten het niet zoo net meer, en dichten er nu maar wat bij. Ook kwamen er telkens vele nieuwsgierigen, die, al waren ze geen kennissen, toch ook graag veel hooren wilden. Weldra droeg Marco Polo onder hen den bijnaam van *Meister Milione* dat is *meester Miljoen*. Dat kwam, doordat hij zijn zoj verhalen zoo vaak her woord «miljoen» moest gebruiken b.v. als hij vertelde van het ontzaglijk inkomen, dat de Khan had, of van sieden niet meer inwoners dan menige staat in Europa bevatte. In ons werelddeed rekende men toen meestal hoogstens bij duizenden.

Veel rust scheen onze reizigers echter niet beschoren. Want nauwelijks waren de bezoekers wat geminderd, en was de eerste weestlust wat bevestigd, of er brak oorlog uit. Italië is eerst in de laatste tijden een koninkrijk geworden. De ouders van onze lezers zullen zich misschien nog herinneren, hoe in den tijd toen zij school gingen, Italië nog in zeven of acht rijken was verdeeld. Vroeger waren er zeker wel driemaal zooveel, en telde men er onder anderen vele republieken, zoolks Florence, Pisa, Venetië en Genua. Van die alle is er nog maar één over, te weten San Marino, in Midden-Italië. Maar die is dan ook zoo klein, dat als de klok luidt, men het in de heele republiek hooren kan.

In den tijd waarvan we nu spreken, ongeveer 't jaar 1300, was de machtige republiek Genua in 't westen van Italië, met het niet minder machtige Venetië in het oosten, in strijd geraakt. Nauwelijks waren onze reizigers goed en wel weer thuis, toen het spel begon.

Op zekeren middag zat het drietal gezellig aan den waterkant — dat is in Venetië meteen de huienkant — te redeneren, waar de juffrouw die zij begeleid hadden, nu wel sitten zou, toen een vriend uit zijn gondel stapte en binnentrad. Hij bracht slecht nieuws. De Gemeene hadden een oorlogsvloot uitgezest, en die was de Adriatische zee binnengevaren en naderde de stad.

Gij begrijpt hoeveel beweging dit bericht werkte. De Raad kwam bijeen om te beraadslagen wat te doen stond. Venetië was goed toegerust tot den oorlog, en zoo besloot men dan den vijand niet minder dan negentig welgewaende galeien tegemoet te redden. Het bevel over de vloot zou de Doge voeren, die Andreas Dandolo heette. (De Doge was de hoogste persoon in Venetië. Zijn naam komt van het Latijnsche *dux*, in 't Fransche *duc*. «Duc d'alt» is gelijk zij weet, de hertog van Alva. 't Woord betekent dan ook zooveel als *hertog*, d. i. leider of aanvoerder in den oorlog.)

Nu waren de Venetianen wijzigez om naar de beste personen om te zien, die in den te wachten zeestrijd 't bevel konden voeren. Men wist, dat Marco Polo een bevaeren zee-man was, en al was hij ternaauwernood weer in midtoch werden aanstonds zijn diensten gevraagd. Het bevel over een der grootste oorlogsschepen werd hem opgedragen.

De vloot zelde uit, en het duurde niet lang, of men kreeg de strijdvaucht der Gemeenen in 't gezicht, die ook niet min was. Er ontstond een hevig gevecht. De kans was echter den Venetianen niet gunstig. Hun vloot werd geslagen niet alleen, maar zelfs maakten de Gemeenen een groot aantal gevangenen, en onder dezen den Doge, Andreas Dandolo, en onzen vriend Marco Polo.

't Had niet aan hem gelegen. Zeer dapper had hij zich geweerd, doch hij werd in den strijd gewond en moest zich toen overgeven. In gezepraal voerden de vijanden de veroverde schepen met de gevangenen naar Genua. Daar werden Dandolo, Polo en de anderen gevangen gezet, tot dat over hun vrijlating onderhandeld zou zijn, en de oorlog had opgehouden.

Dat was een groote ramp, zouden we zeggen, vooral voor iemand, die pas van een lange reis komt en nu op een rustig leven hoopt. Toch hebben we 't aan die ramp te danken, dat we zoo goed weten al wat den Polo's op hun reizen is voortgekomen. Want in de gevangenschap had Marco al den tijd en de gelegenheid om zijn reizen in Azië te beschrijven, te meer wijl hij de daarvan gemaakte aantekeningen kon gebruiken. Zoo ontstond het beroemde reisverhaal, dat gelezen wordt tot op dezen dag, dat Polo's naam beroemd heeft gemaakt, en waaruit ik u hier verteld heb.

(Slet volgt.)

AAN VRAGERS.

Onze lezer, de heer C. M. D. te S., deelt ons mede, dat het ter plaatse zijner inwoning sedert betrekkelijk korten tijd mode is geworden dat, wanneer een lijk begraven wordt, dadelijk nadat de spreker geëindigd heeft, door de familieleden en vrienden — soms zeer velen in getal — de schep genomen wordt, om eene hoeveelheden zand op de kist te werpen. Vooraf waren door den grafverder reeds eenige schoppen zand op de kist geworpen. Hij vraagt nu verklaring van den oorsprong en de betekenis dier handeling.

We merken hierbij op, dat deze gewoonte op vele plaatsen bestaat, naar we meenen, en liet en daar, jaist anders als bij onzen lezer, afneemt. De oorsprong is zeker te zoeken in overoude tijden, toen het begraven niet geschiedde door bepaalde personen (thans sleedaansgegers), «bidders», «groef bidders» of «aansprekers» (geheten), maar door de vrienden van den gestorvene. Zoo was het in den heidenschen tijd bij onze vaderen. Van Stefanus lezen we ook, dat «eenige godvruchtige mannen» hem gezamenlijk ten grave droegen. Dezen waren blijkbaar geen huurlingen. Later werd dit in zoover anders, dat betrekkingen en vrienden wel medegingen, maar de eigenlijke teraardebestelling in hun tegenwoordigheid door anderen lieten verrichten. Zoo is het nu ook. Doch het werpen van een weinig zand op de kist is een overblijfsel van de vroegere wijze van doen; men neemt daarvoor zelf, al is 't slechts een oogenblik, deel aan de teraardebestelling, en de grafverder geeft daartoe het teeken door voor te gaan.

Mocht iemand het beter weten, dan zij hij zoo goed het te zeggen.

HOOBERSHUK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

HERROEPEN: Maastricht B. (vacc. Ouderkerk), L. van der Valk te Scheveningen A. Kamerik (d. Brunkelen), C. Steekie te Bolnes (gem. Riddaerkerk), Zierikzee (alle maal), G. H. W. Easlink te Sile-

recht. — Heinkensland (d. Goes), J. J. Koopmans (n. te Naaldwijk (d. te Gravenhage). — Berkel, H. R. Nieborg te Koeuwig. — Spilgeuse, J. van den Berg te Rhon. — Kamperland (gem. Wiskerker), J. Meulink te Dussen (Voorst-Brabant). — AANGESOMEN: Veenburg, P. J. Wijngaert te Zandam B. — Goer, R. J. van der Veen te Bolsward (Fr.) A.

REDANKE: Arnhem (d. Middeldburg), A. L. Ruis te Seroukerke B. — Biejswijk, J. M. M. G. Wolf EFH. te Maastrand. — Hoogeveen, J. Breukelaar te Bodegraven.

Nederlandsche Hervormde Kerk. — BEROEPEN: Hede, A. ten Have te Polbroek. — Moordijk, F. J. Los te Bruchem en Kerkwijk. — Ede, F. A. Steenbakker Morilyon Loven te Lexmond. — Hooge-Zwaluwe, L. A. Geselschap te Kockengen. — Pretoria (Transvaal), C. Spoelstra te Zoeterwoude. — Gapinge (d. Middeldburg), P. de Bink te Oost-Kapelle. — Oudglo, W. Menze te Bemmelen. — Cameren (d. Zalk-Bongmolt), E. J. Hemoort te Staphorst. — De Laer, W. A. Keers te Veere. — Zentrum (Groningen), H. L. Spekman te Wijk en Thorst. — Vahurg e. a., A. J. Rottemeier JHLa. te Laren en Verwoelde. — Nieuw- en St.-Joostland (d. Middeldburg), J. C. G. Gobius de Sart te Eemnes-Buiten. — Waperveen, M. J. A. Brouwers te Rottevalle. — Oppenhuisen, J. Boer Knotnems te Rhon. — Zwartsluis, A. Jellema te Berlikum. — Hindeloopen, L. B. Tjebbes te Schraard. — Utrum, J. Busch Keiser J.G. te Dwingeloo. — Bredevoort, J. van Dijk te Oldemarkt. — Acquoy (Geld.), J. W. F. Roth te Besoyen.

AANGESOMEN: Pretoria (Transvaal), C. Spoelstra te Zoeterwoude. — Midwoud, B. D. Erdmans, cand. — Ochten (bij Tiel), C. Diehl te Hillgerberg.

REDANKE: Herbarium, J. D. Dardenne Ankringa te Hilaard. — Gouda, G. Mansveld te Scherpenzeel. — Haurer, W. Meijering te Oldenhamer. — Aalsmeer, J. D. J. Idenburg te Ter Aa. — Weteldinge en Elst (bij Reenen), Chr. Yzonides te Rensum. — Midlum, J. G. Knotnems A.M. te 's-Gravenhage. — Knollendam, B. D. Rardmans, cand. — Vuursche, F. J. Los te Bruchem en Kerkwijk. — «Heer-Hendrickskinderen e. a. (d. Goes), A. M. Knotnems te Zaamlag. — Nieuwerkerk (op Duiveld), J. van den Bergen te Varsseveld en Sinderhoek. — Loosdorp, B. Zoete te Augustinusa.

Evang. Luth. Kerk.

AANGESOMEN: Maastricht, J. H. Grotendieck H.F. te Zierikzee.

Advertentien.

L. G. WEISZ & Co,

Commissarissen in Effecten,

Prinsengracht bij de Prinsensstraat,

No. 157,

AMSTERDAM.

GOLDSCHMEDING'S

PIANO's en ORGELS

zijn alom bekend en worden bij toewijding gevraagd.

GROOTE MAGAZIJNEN

KEIZERSGRACHT 305,

Warmoesstraat 141, Amsterdam.

VRAAG Catalogus en Conditiën van

Huur, Huil en Betaling.

Speciale Inrichting voor Reparatie.

A. R. A. HAGT,

voorheen VAN DEN DRIES & Co.,

WIJNHANDEL,

KLUNDELT.

P. VAN EIJK.

Firma JOHANNES KRAMER & Co.,

DAN 15-17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS, Wisselen Gouden Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sleuten PROLONGATIEN en BELEENINGEN: Nemen gelden a DEPOSITO 1/4 pCt onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Vrije Universiteit.

De beweging onder de studenten, waaruit de bijeenkomsten te Liverpool gehouden, zijn voortgekomen, is reeds in 1884 aangevangen. In dat jaar werden twee studenten van de Hoogeschool te Cambridge in Engeland, Stanley Smith en C. T. Snudd krachtig aangegrepen, om hun mede-studenten op te wekken zich over te geven in den dienst van Christus. Zij bezochten ook andere Universiteiten in Engeland en Schotland, en vonden een gepeend oor bij velen, vooral ook onder de talrijke medische studenten aan de Hoogeschool van Edinburgh. (Er zijn daar meer dan 2000 medici). God zegende deze beweging kennelijk, en de Christelijke jonge mannen aan de onderscheidene Universiteiten begonnen zich aan te sluiten in verenigingen, tot versterking van hun geestelijk leven en daarbeide van anderen.

Deze Christelijke studentenverenigingen begonnen nu allen de behoefte te gevoelen ook elkander eenmaal 's jaars te ontmoeten, en zoo hadden in 1889 de eerste samenkomsten plaats, waarbij vijf Universiteiten vertegenwoordigd waren.

De opwekking onder deze verenigingen om ook meer bepaald de Zending te behartigen, ging uit van Amerika en dateert van 1892. De heer Wilder, een Amerikaan, bezocht de Britsche Universiteiten en werkte krachtig onder de Christelijke studenten, om hen op hun ernstige roeping in deze te wijzen. Zij die zich meer bepaald aan den Zendingarbeid wenschten te wijden, vormden weer onder elkander een bond, welke zulk een groote uitbreiding heeft verkregen, dat thans, 3 1/2 jaar na de oprichting, daarvan 1030 studenten lid zijn, die allen zich voorbereiden om den Heere te gaan dienen in het werk der Zending, hetzij als theoloog of als medicus.

Gedurende den laatsten tijd kan gezegd worden, dat er inderdaad een geestelijke ontwaakking heeft plaats gehad onder de Engelse studenten. Velen werden gedrongen tot onderzoek van de Hellige Schrift en gebed. Met teederheid worden de nieuw aankomende studenten ontvangen en wordt hun den weg gewezen, om in goede kringen te worden opgenomen, waar zij hartelijk welkom worden geheeten. Voor hoeveel jonge mannen kan —

Verschenen bij J. MUUSSES, te Parnissend:

GESCHIEDENIS DES VADERLANDS.

Een leerboek voor zelfonderricht, ten dienste van onderwijzers en ontwikkelenden.

DOOR

R. HUSEN.

Prijs: 1ste deel /2.25; 2de deel /2.75.

Het 1ste deel werd aanbevolen door de Standaard, Chr. Schoolblad, Jongelingsbede, Vrije School en Chr. School.

UITGAVE VAN HÖVEKER & ZOON,

te AMSTERDAM:

GEDICHTEN

VAN

J. A. WORMSER.

Prijs f1.25 te stempelp. f1.90.

NIUW KERKGEBOUW te BREDA.

Uit de Cat-bus van Dr. S. te A. a. d. R. / 5.30; van de Ger. kerk te Tuummarin / 2.50.

De kerkeraad is geslaagd in den aankoop van bouwterrein. Voor Juni a. s. dient nu een kerkgebouw te verrijzen — aangezien op dat tijdstip het huurcontract van het tegenwoordig lokaal vervalt. Wij zijn echter niet bij machte in allen nood te voorzien.

De bekende mildadigheid van ons Christen-volk stelle ons ook nu niet te leure.

De Penningm. der Geref. kerk te Breda,

P. K. VAN DOON.

B., 28-2-96.

Een verzoek namens „FILIPPUS”

Traktatverspreiding in Ziekenhuizen.

Het Gereformerd traktatgenootschap Filippus wenscht zijn arbeid uit te breiden.

Reeds nu worden in enkele ziekenhuizen op de zalen traktaten uitgereikt, om de kranten op den grooten Medicijnmeester te wijzen. Toch dient er meer gedaan te worden.

En zulks kan ook geschieden. «Ik ben krank geweest en gij hebt Mij bezocht», worde niet vergeten. Een traktatiege achterlatende, of alleen maar uitreiken, kan zoo vruchtbaar zijn.

Had Filippus nu maar de adressen van de broeders of zusters, die in dezen reeds werkzaam zijn, of van die zich tot dit werk willen opmaken, dan zou het Bestuur zoo gaarne met deulken in correspondentie treden, om hen te steunen!

In dit berwaar kan licht worden voorzien. Laat n.l. een ieder, woonachtig in plaatsen, waar zieken- of gasthuizen zijn, en geneigd op bovengenoemde wijze werkzaam te zijn, of bekend met anderen, die daartoe geschikt geacht worden, zijn of haar adres opgeven aan het Bestuuralid.

Dr. H. FRANSSEN,

pred. bij Geref. kerk te Winterwijk.

Bij den Uitgever W. H. ZURICH, te Doetinchem en bij elken soliden boekhandelaar staat de in teekening open op:

Talmage's Volkspreken,

in 52 wekelijksche afleveringen à / 0.05 of / 0.65 per kwartaal.